

Monumentnummer*: 523056

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 22 april 2002
Kadaster deel/nr: 20345/35

Monumentnaam**

Petrus Canisius

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Nijmegen	Nijmegen	Gelderland

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
St. Jorisstraat	35		6511 TC	Nijmegen	Tegenover	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
Nijmegen	B			6200

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

STANDBEELD op SOKKEL van Petrus Canisius in het Hunnerpark ten noordoosten van het Nijmeegse stadscentrum. Het beeld staat nog altijd op zijn oorspronkelijke plaats op een kunstmatig opgeworpen heuvel, gericht naar de Jorisstraat. Het is gelegen binnen het van rijkswege beschermde stadsgezicht van Nijmegen. Het beeld is gegoten in 1927 naar ontwerp uit 1926 van de beeldhouwer TOON DUPUIS (1877-1937), door de FONDERIE NATIONAL DES BRONZES in St.Gilles-Bruxelles en staat op een sokkel die in vormgeving aansluit bij de Art Deco. Het monument is opgericht ter gelegenheid van de heiligverklaring en verheffing tot kerkleraar op 21 mei 1925 van de eerste Nederlandse Jezuiet Petrus Canisius (1521-1579). Hij was een zoon van de Nijmeegse burgemeester Jacob Canis en zou een grote rol gaan spelen middels zijn geschriften en preken tijdens de contrareformatie. Sinds zijn zaligverklaring in 1864 werd hij in Nijmegen vereerd. Zijn heiligverklaring betekende een hoogtepunt in deze devotie. De jaren twintig zijn een bloeiperiode in het katholieke verleden van de stad Nijmegen, wat tot uiting komt in de in de grote hoeveelheid kloosters en seminaries die in deze tijd zijn gebouwd en de stichting van de katholieke universiteit. TOON DUPUIS stamt uit een beeldhouwersgeslacht, kreeg zijn opleiding van zijn vader en aan de Antwerpse academie. Zijn oeuvre bestaat voor een groot deel uit portretten van officiële figuren en kunstenaars en

een groot aantal penningen.

Omschrijving

Op een rechthoekige grondplaat staat een twee meter hoge SOKKEL met een halfronde grondvorm, opgebouwd uit rood graniet in rustieke blokken, die aan de onderzijde schuin en zeer breed uitloopt. De aflopende bovenzijde van dit deel van de sokkel is glad gepolijst en contrasteert met het rustiek bewerkte oppervlak van de rest van de sokkel. Aan de voorzijde van de sokkel loopt een smal fries met de naam 'ST.PETRUS CANISIUS', terwijl in de achterzijde een steen is verwerkt met de tekst: 'GEBOREN TE NIJMEGEN 8 MEI 1521/ GESTORVEN TE FREIBURG 21 DECEMBER 1597/HEILIG VERKLAARD EN TOT KERKLERaar VERHEVEN 21 MEI 1925'. Het STANDBEELD toont Canisius als leraar. De meer dan drie meter hoge bronzen beeltenis van Petrus Canisius staat voor een romeinse zetel en leunt met de linkerhand op de leuning, terwijl de rechterarm voor het lichaam gebogen is met de vingers in een zegende houding. Het is een heroische gestalte, gekleed in Jezuitenpij met mantel, met korte baard en starre gezichtsuitdrukking, typisch voor de beeldhouwkunst van de jaren twintig. Links onder de zetel is de naam van de gieterij aangebracht: 'Fonderie nat.le des bronzes/ anc.ne firme J.Petermann/St.Gilles-Bruxelles'. Rechts onder de zetel de naam van de beeldhouwer en het jaartal 1926.

Waardering

STANDBEELD met SOKKEL van Petrus Canisius, in 1927 gegoten naar ontwerp van Toon Dupuis door de Fonderie National des Bronzes

-Van kunsthistorisch belang als goed en gaaf voorbeeld van een standbeeld uit de tweede helft van de jaren twintig, die opvalt vanwege de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het standbeeld in samenhang met de monumentale, Art-Decoachtige sokkel.

-Van stedenbouwkundige waarde als karakteristiek onderdeel van het Hunnerpark. Het beeld staat op de oorspronkelijke plek, op een terp in het park en is daardoor beeldbepalend vanaf de aan- en oprit naar de Waalbrug en vanaf de Sint Jorisstraat.

-Van cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van het katholieke verleden van Nederland, als monument voor een zestiende-eeuwse Nijmegenaar die werd heiligverklaard in een belangrijke periode van de emancipatie van het katholieke volksdeel.

Hoofdcategorie

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Gedenkteken(D)

Functie

Gedenkteken(D6)